

[Søren Olesen.]

har været inde på, i § 3 er tale om en forsøgsvis forlængelse af undervisningspligten, finder jeg, at man her går noget videre, end rimeligt er. Det er ganske vist kun et forsøg, der her foreslås. Jeg mener, at det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) fortolkede det noget mærkeligt, når han udtalte, at blot forældrene meddeler, at de selv påtager sig ansvaret for deres børns undervisning fra det 14. til det 18. år, er de fritaget. Der står nemlig i lovforslaget — det er i § 3, stk. 4 — at de skal skrive under på, at deres børn inden det fyldte attende år får en undervisning; der i omfang og karakter svarer til den i stk. 3 omtalte undervisning, og det kan jo ingen skrive under på, hvis ikke man agter at lade de unge søge en skole, eller man selv er i stand til at give dem en tilsvarende undervisning. Jeg mener derfor, det må bero på en fortolkning, når man siger, at de på en let måde kan komme uden om det.

I stk. 6 i § 3 står der, at når en kommune har bestemt at forlænge undervisningspligten med et år, så påhviler det forældre og arbejdsgivere at sørge for, at de unge deltager i denne undervisning. Jeg kan derfor ikke se andet, end at forældrene har to muligheder, enten at sørge for, at de unge deltager i undervisningen, og så bliver det altså en slags skolepligt og ikke blot en undervisningspligt, eller også at underskrive denne erklæring, som de måske på forhånd agter ikke at overholde, og det kan da ingen gøre med god samvittighed. På samme måde forholder det sig, hvis man søger udskydelse indtil det syttende år. Jeg vil gerne vide, hvordan man vil bære sig ad med at få det overholdt. Når de unge er blevet sytten år, er jeg klar over, at forældre og arbejdsgivere ikke har myndighed over dem. De har ikke nogen midler til at sørge for, at de unge deltager i den undervisning, og det kan vel ikke være meningen, at man som i Schweiz vil lade politiet afhente de unge, som nægter at deltage i undervisningen.

Det oplyses i den indberetning, som ungdomsskolekommissionen har indhentet fra England, hvor man har haft noget i den retning vistnok fra 1918, at kun een skole stadig består, nemlig i en by der hedder Rugby, men at forsøget for de øvrige vedkom-

mende er løbet ud i sandet — det står i bilag 3 til ungdomsskolekommissionens betænkning — og det viser os, at i hvert fald dér har dette forsøg ikke haft det tilsigtede gode udfald.

Jeg mener derfor ikke, at man skal give kommunerne denne myndighed til at forlænge undervisningspligten, selvom jeg er ganske klar over, at det skal ske under meget frie og ret milde former. Det er forståeligt, at man gerne drager så mange unge som muligt ind under en undervisning, som man mener er nyttig for dem, men jeg tror, man skal se nærmere på, hvilke unge det her drejer sig om. Der er efterhånden så stor en del af ungdommen, der søger eksamensskoler, fagskoler, tekniske skoler og handelskoler, og en mængde unge, som ikke falder ind under disse grupper, der søger aftenskoler frivilligt eller i en senere alder søger højskoler og skoler af lignende art. Jeg mener derfor, at det er en meget lille procentdel, som ikke får skoleuddannelse i ungdomstiden. Jeg regner med, at det kan ligge mellem 10 og 15 pct., måske nogle flere i byerne. Og hvad er det så for unge? Jeg tror, at det for en dels vedkommende er unge, som snarere har trængt til særundervisning i folkeskolen, og at her er et område, som vi ikke nær er nået til ende med endnu. Disse unge føler måske, at de ikke magter den videregående undervisning, og at de får for lidt ud af den, så de har ulyst til at deltage i den.

Jeg tror, man skal holde sig helt til frivillighedsprincippet, og jeg er bange for, at det, man her håber at vinde i bredden, vil man tabe i dybden, at hvis man virkelig får en del af disse unge med, vil de forringe undervisningen for de øvrige og måske selv få meget lidt ud af den. Der viser sig jo det mærkelige, at der stadigvæk foregår ikke så lidt undervisning her i landet, som helt og holdent betaales af eleverne selv, og det er netop, når det drejer sig om denne undervisning, man i særlig grad ønsker, skal vi sige at få noget for pengene.

Jeg tænker på sprogundervisning, som vi kender det i byerne, hvor det drejer sig om at få grundigt eller hurtigt kendskab til et sprog. Det sker næsten udelukkende ved privat undervisning, og det lærer os noget om, at den ungdom, som virkelig ønsker ikke blot at få tiden til at gå, men at få virkeligt udbytte af undervisningen,